

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถของสื่อแผ่นติดขนาดเล็กประเภทถ้อยคำสำนวนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาถึงรูปแบบเนื้อหา และบทบาทความสามารถของสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนทั้งนี้เนื่องจาก สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้จัดได้ว่าเป็นสื่อขนาดเล็กประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ว่าเป็นสื่อที่มีขนาดเล็กที่สะดวกต่อการพกพา มีความสามารถในการสื่อความหมายได้ดี มีราคาถูกและที่สำคัญคือเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้คนทุกระดับชั้น ทุกเพศและทุกวัยได้มีโอกาสเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์งาน หรือ บรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองโดยใช้สติ๊กเกอร์เป็นสื่อกลางโดยไม่มีกฎระเบียบหรือข้อจำกัดแต่อย่างใด สิ่งเหล่านี้เองจึงส่งผลต่อรูปแบบและเนื้อหาของสติ๊กเกอร์ ให้มีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากสื่อขนาดเล็กชนิดอื่นๆ เป็นอย่างมากจึงเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงลักษณะรูปแบบ และเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ของสติ๊กเกอร์ว่ามีลักษณะเช่นไรบ้าง และศึกษาต่อไปว่าลักษณะดังกล่าวนี้จะส่งผลให้สติ๊กเกอร์สามารถเล่นบทบาทเช่นไรได้บ้าง โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะตัวสื่อเท่านั้น โดยจะไม่ศึกษาถึงองค์กรผู้ผลิตสารและผู้รับสารแต่อย่างใด

ในการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยได้เก็บข้อมูลจากสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนเพื่อการพาณิชย์ ที่พบตามสถานที่ต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเวลาทั้งสิ้น 6 เดือน จนได้ข้อความจากสติ๊กเกอร์มาทั้งสิ้นเป็นจำนวน 420 ข้อความ ซึ่งข้อความเหล่านี้จะมีรูปแบบและเนื้อหาที่ต่างกันออกไป โดยไม่ซ้ำกันข้อความดังกล่าวจะถูกนำมาทำการจัดกลุ่มตามลักษณะของเนื้อหาซึ่งทำให้เราสามารถจัดกลุ่มสติ๊กเกอร์ได้ทั้งหมด 7 กลุ่มใหญ่ด้วยกันคือ 1.กลุ่มสติ๊กเกอร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก 2.กลุ่มสติ๊กเกอร์นำเสนอเรื่องราวแนวผจญภัย 3.กลุ่มสติ๊กเกอร์นำเสนอเรื่องราวภายในครอบครัว 4.กลุ่มสติ๊กเกอร์ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการจราจร การขับขี และรถยนต์ 5.กลุ่มสติ๊กเกอร์ที่แสดงการประกาศตนและแสดงสถานภาพ 6. กลุ่มสติ๊กเกอร์ที่นำเสนอสัจธรรมในการดำเนินชีวิต 7.กลุ่มสติ๊กเกอร์เพื่อแสดง

อารมณ์และความรู้สึก ซึ่งข้อความเหล่านี้จะได้ถูกวิเคราะห์อย่างละเอียดต่อไปโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีทางสัญวิทยาและวาทกรรมของ Guy Cook เข้ามาช่วยวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เห็นว่า ภายในกลุ่มของสติ๊กเกอร์หนึ่งๆ นั้นยังได้พูดถึงเรื่องอะไรอีกบ้าง และข้อความในสติ๊กเกอร์เหล่านั้น ได้ให้ความหมายนัยตรง (Denotation) นัยแฝง (Connotation) รวมถึงได้สะท้อนถึงมายาคติ (Myth) รหัส (Code) อุปมา (Metaphor) และอุปลักษณ์ (Metaphor) ไว้เช่นไร

ซึ่งหลังจากที่ได้ ลักษณะเด่นของสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนในแต่ละกลุ่มออกมา ว่ามีรูปแบบและเนื้อหาแล้วผู้วิจัยก็ได้พิจารณาอีกครั้งว่าในการสื่อสารในแต่ละเรื่องนั้นผู้ส่งสาร เลือกใช้วิธีการสื่อสารของ Habermas แบบใดบ้างใน 3 แบบเพื่อจะได้สื่อสารได้ตรงประเด็นมากที่สุด ส่วนในด้านกรวิเคราะห์บทบาทความสามารถในการสื่อความหมายของสติ๊กเกอร์นั้นผู้วิจัย ได้นำลักษณะของรูปแบบและเนื้อหาของสติ๊กเกอร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ในส่วนแรกมาวิเคราะห์ต่อ โดยใช้แนวคิดเรื่องบทบาทความสามารถของสื่อ (Media Performance) ของ McQuail มาเป็น กรอบในการวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ และ น่าจะเป็นข้อสรุปในการศึกษาความหมายและบทบาทความสามารถของสื่อแผ่นติดขนาดเล็ก ประเภทถ้อยคำสำนวนโดยสรุปได้ดังนี้คือ

วิธีการสื่อสารของสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้ จะเป็นการสื่อสารที่ตรงตาม ลักษณะของการสื่อสารที่ Habermas เรียกว่า การสื่อสารเพื่อความเข้าใจ (Communicative Action) กล่าวคือเป็นการสื่อสารเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการยอมรับและความเข้าใจเป็นหลัก อันประกอบไปด้วย 1.การสื่อสารเพื่อแสดงความรู้สึกและเพื่อความพึงพอใจของผู้ส่งสารโดยผ่าน สติ๊กเกอร์หรือวิธีการที่ Habermas ได้เรียกว่า Expressive 2.การสื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารได้รับ ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสติ๊กเกอร์ หรือ Cognitive 3.การสื่อสารเพื่อเชิญชวนให้ผู้รับสาร เข้ามาปฏิบัติโดยผ่านสติ๊กเกอร์ หรือ Interactive ซึ่งในการสื่อสารด้วยสติ๊กเกอร์แต่ละครั้งนั้น ผู้ส่งสารจะเลือกใช้วิธีการวิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าว หรือหลายๆ แบบผสมกันไปก็ได้ทั้งนี้ต่างก็ขึ้นกับ ลักษณะวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารว่าต้องการที่จะให้เนื้อหาออกมาในลักษณะใด และจากผล การศึกษาแล้วพบว่า ผู้ส่งสารนิยมใช้สติ๊กเกอร์เพื่อแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความรักของหญิงชาย มากที่สุด ซึ่งในด้านความรักนี้ก็มีทั้งความรักที่สูงสุดสมหวังความรักที่ผิดหวัง การอ้อนวอนขอ ความรักของหญิงสาว การพูดประชดหญิงสาวที่ตนรัก รวมไปถึงการให้คำแนะนำในด้านความรัก ซึ่งการสื่อสารเรื่องราวด้านความรักออกมานั้นโดยปกติแล้วจะใช้การสื่อสารทั้ง 3 แบบรวมๆ กันไป

คือ การสื่อสารเพื่อการบอกกล่าว การสื่อสารเพื่อการปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารเพื่อแสดงความรู้สึก แต่ถ้าหากเป็นการให้คำแนะนำด้านความรักแล้ววิธีการแบบการสื่อสารเพื่อการบอกกล่าวจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนที่สุด

เนื้อหาที่ปรากฏรองลงมาจะได้แก่การใช้สติ๊กเกอร์เพื่อประกาศสถานภาพ และแสดงตน ซึ่งในการนำเสนอแต่ละครั้งนั้นผู้ส่งสารมักจะเลือกคุณสมบัติประจำตนเพียงอันใดอันหนึ่งมาแจ้งให้ผู้รับสารทราบเท่านั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้แก่การบอกถึงสถานภาพและบทบาทในครอบครัว บอกถึงเชื้อชาติ บอกนิสัย บอกถึงอาชีพบอกถึงที่มาของการกระทำ หรือ บอกที่มาของสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ส่งสาร การสื่อสารในลักษณะเช่นนี้ผู้ส่งสารได้ใช้วิธีการสื่อสารแบบการสื่อสารเพื่อการบอกกล่าวมากที่สุด

โครงสร้างของเนื้อหาของสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนที่ปรากฏในที่นี้ ยังมีลักษณะของคู่ตรงข้ามที่ช่วยให้เข้าใจความหมายของเนื้อหาในส่วนลึกได้ดีเพิ่มมากขึ้น

ส่วนในด้านรูปแบบของการนำเสนอจะพบได้ว่ามีอยู่ 2 ลักษณะใหญ่ๆ ด้วยกัน กล่าวคือ หากเป็นสติ๊กเกอร์ที่ได้จากการสั่งตัดจากร้านรับตัดสติ๊กเกอร์แล้ว นอกจากผู้ส่งสารจะนิยมเสนอเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวในการประกาศหรือแสดงตนแล้ว รูปแบบของภาษาที่ใช้รูปแบบของสติ๊กเกอร์ บริเวณที่ติดและลักษณะการติดสติ๊กเกอร์ก็จะมี ความแตกต่างจากสติ๊กเกอร์ชนิดที่ซื้อสำเร็จรูปจากแผงรถเข็น หรือร้านขายทั่วไปเป็นอย่างมาก กล่าวคือสติ๊กเกอร์ที่แสดงเรื่องราวประกาศตนของผู้ส่งสารนั้นข้อความในสติ๊กเกอร์มักเป็นข้อความสั้นๆ เพียง 2 - 4 คำเท่านั้น ไม่เป็นประโยคแต่ก็เป็นเพียงคำหรือวลี ไม่นิยมคำคล้องจอง ส่วนรูปแบบของสติ๊กเกอร์ก็จะมีได้หลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการและความพึงพอใจของผู้สั่งตัดสติ๊กเกอร์ว่า ต้องการจะให้สติ๊กเกอร์มีตัวอักษรและใช้วัสดุอย่างไร และในการติดนั้นผู้ส่งสารจะนิยมนำไปติดเฉพาะกับยวดยานพาหนะของตนอย่างเดียวนั้น โดยนิยมติดไว้ที่บริเวณกึ่งกลางกระจกหลังโดยในรถ 1 คันก็จะปรากฏสติ๊กเกอร์ดังกล่าวนี้เพียง 1 ข้อความเท่านั้น

ในขณะที่หากเป็นสติ๊กเกอร์ถ้อยคำสำนวน ที่ได้จากการซื้อสำเร็จรูปจากแผงรถเข็นหรือรถเข็นแล้วนั้นเนื้อหาที่พบเห็นจะมีเรื่องราวของความรักและผู้หญิงเข้ามาปะปนด้วยรูปแบบของภาษาที่ใช้จะนิยมแต่งเป็นคำคล้องจองมีลักษณะคล้ายคลึงกับสุภาษิต คำขวัญ หรือไม่ก็จะเป็นการเลียนแบบคำ หรือข้อความมาจากประโยคคำพูดในโฆษณาเพลงหรือ ชื่อภาพยนตร์ เป็นต้น

ซึ่งสติกเกอร์ทั้งสองประเภท ต่างก็นิยมทำตัวอักษรให้อยู่ในรูปของลายมือเขียน มีลักษณะโย้หลังดูเอียงเพียงเล็กน้อยเพื่อให้เห็นถึงความพลิ้วไหวของตัวอักษรและดูเป็นกันเองมากขึ้น ส่วนวัสดุที่ใช้ทำสติกเกอร์นั้นมักจะเป็นกระดาษสะท้อนแสงที่มีสีสดใส เช่น ชมพู เหลือง เขียว ส้ม แดง ฯลฯ ตัวอักษรจะถูกตัดขอบด้วยสีดำอีกทีหนึ่งเพื่อให้ข้อความในสติกเกอร์แบบข้อสำเร็จรูปนี้มักจะถูกนำไปติดไว้ตามที่ต่างๆ ได้ทั่วไปแล้วแต่ความพอใจของผู้ส่งสาร แต่ที่พบเห็นมากก็จะเป็นตามยวดยานพาหนะโดยการติดแต่ละครั้งไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวน ทำให้ผู้ส่งสารมักจะถูกนำไปติดไว้ตามส่วนต่างๆ ของรถ เช่นกระจกหลัง กันชน ฝากระโปรง บังโคลน โดยในรถ 1 คันนั้นเรามักจะพบเห็นสติกเกอร์มากกว่า 1 ข้อความ แต่ข้อความทั้งหลายนี้ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมีความที่สอดคล้องกันไปในเรื่องเดียวแต่อย่างใด

สำหรับบทบาทความสามารถในการสื่อความหมายของสติกเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้สามารถสรุปได้ว่า

1. สื่อสติกเกอร์นี้ค่อนข้างจะมีอิสรภาพอย่างเต็มที่ทั้งในด้านรูปแบบเนื้อหาและอีกทั้งยังในอิสรภาพแก่ผู้ส่งสารในการกำหนดเนื้อหา และรูปแบบด้วยตนเองด้วย ผู้ส่งสารสามารถเขียนข้อความให้มีลักษณะเลียนแบบสุภาษิตลอกเลียนหรือดัดแปลงชื่อเพลง ชื่อภาพยนตร์ หรือคำพูดในโฆษณามาใช้ในงานสติกเกอร์ก็ได้และในบางครั้งถึงแม้ว่าภาษาที่ใช้จะดูรุนแรง มีคำไม่สุภาพ คำที่ให้ความหมายสองแง่สองง่าม หรือเป็นการกล่าวหาตบตีใครคนใดคนหนึ่ง แต่สติกเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนนี้ก็ยังสามารถพ่อนผัน และอนุโลมให้นำออกเผยแพร่ต่อที่สาธารณะได้ ความมีอิสรภาพในด้านรูปแบบและเนื้อหาทำให้สติกเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนเป็นสื่อที่มีพลังในด้านภาษาสูง

2. สื่อสติกเกอร์สามารถสร้างระเบียบและสัมพันธภาพได้ในระดับหนึ่ง ในด้านการสร้างระเบียบนั้นก็จะใช้ทั้งวิธีการนำเสนอที่เป็นการบอกกล่าวโดยตรงและการบอกทางอ้อมเพื่อให้ผู้รับสารได้ตระหนักด้วยตนเอง

ส่วนการสร้างสัมพันธในสังคมนั้น สติกเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนสามารถสร้างได้กับสมาชิกในระดับต่างๆ แต่อย่างไรก็ดีทั้งระเบียบและความสัมพันธ์นี้มักจะถูกเกิดโดยที่ผู้รับสารไม่มีโอกาสได้รู้สึกตัว

3. ถึงแม้ว่าสติกเกอร์ถ้อยคำสำนวนจะเปิดโอกาสให้ชนทุกชั้นทุกระดับได้มีโอกาสให้ใช้สื่ออย่างเท่าเทียมกันแล้ว แต่ในความเป็นจริงนั้นกลับมีแค่ชนชั้นระดับล่างเพศชายที่บริโภคสื่อ

ดังกล่าวเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนยังถูกกำกับด้วยรหัสของสติ๊กเกอร์บางประการอยู่ อีกทั้งสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนที่นำเสนอก็ซ้ำ และวนเวียนอยู่แต่เรื่องความรักหรือประกาศตนอยู่ตลอดเวลา ทำให้ความหลากหลายในด้านเนื้อหาของสติ๊กเกอร์นี้จึงขาดไปโดยปริยายเช่นกัน

4. เนื้อหาของสติ๊กเกอร์ยังขาดความเป็นกลางในการนำเสนอเพราะมักจะเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลที่นำเสนอตามความรู้สึกของตนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอข้อความในสติ๊กเกอร์มักจะเสนอโดยผ่านมุมมองของเพศชาย จึงทำให้ฝ่ายที่ได้รับการโจมตีจากสติ๊กเกอร์อยู่เสมอก็คือเพศหญิงแต่อย่างไรก็ตามเราก็ถือว่าสติ๊กเกอร์ถ้อยคำสำนวนนี้ยังมีคุณภาพของข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและสามารถทำให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน และความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริโภคสื่อภายในกลุ่มได้

5. สำหรับคุณภาพทางวัฒนธรรมที่ได้จากสื่อนี้ สติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมมวลชน อันล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในสังคมทั้งสิ้น ซึ่งเราจะพบได้จากเนื้อหา มายาคติและรหัสต่างๆ ที่แฝงอยู่ในสติ๊กเกอร์ และเมื่อวันเวลาผ่านไปวัฒนธรรมเหล่านี้ ก็จะกลายเป็นมรดกแก่รุ่นลูกรุ่นหลานที่จะใช้ศึกษาถึงวิถีชีวิต ความคิดความอ่าน และความเป็นอยู่ของคนในอดีตโดยผ่านสติ๊กเกอร์ประเภทถ้อยคำสำนวนเหล่านี้

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นต้นนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการซื้อสติ๊กเกอร์มาสะสมไว้เองบ้างในบางส่วน สลับกับการจดบันทึกข้อความจากบริเวณต่างๆ ที่พบเห็น จนกระทั่งสามารถรวบรวมข้อความในสติ๊กเกอร์ได้เป็นจำนวนถึง 420 ข้อความแต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่สามารถหาหลักฐานในด้านภาพถ่ายมาอ้างอิงให้เห็นโดยครบตามจำนวนทั้งหมดได้ ทั้งนี้เพราะในการผลิตสติ๊กเกอร์แต่ละครั้งนั้น ผู้ผลิตจะผลิตออกมาขายเพียงแค่ครั้งเดียวหลังจากนั้นก็จะหันไปผลิตข้อความใหม่ๆ ออกมาเรื่อยๆ การตามเก็บภาพตัวอย่างแต่ละข้อความเพื่อนำเสนอจึงค่อนข้างเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ดังนั้นในการนำเสนอข้อมูลในที่นี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยายด้วยตัวหนังสือเป็นหลัก ส่วนข้อมูลทางด้านภาพประกอบนั้น

ผู้วิจัยจะได้นำเสนอให้ได้มากที่สุดเท่าที่คิดว่าจะพอเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้เข้าใจถึงลักษณะรูปแบบและเนื้อหาอย่างสังเขปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยยึดการวิเคราะห์จากเนื้อหาของสติ๊กเกอร์เป็นหลัก ดังนั้นจึงทำให้ภาพทางสังคมที่สะท้อนออกมาจากสติ๊กเกอร์ค่อนข้างเป็นภาพโดยรวมอย่างกว้างๆ ของคนทั่วไปที่อยู่ในสังคมเท่านั้น ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องดีหากจะมีผู้สนใจศึกษาสติ๊กเกอร์ประเภทย่อยคำสาวน โดยการเก็บตัวอย่างจากสติ๊กเกอร์ที่ติดเฉพาะที่ เช่น ระบุเลือกเก็บสติ๊กเกอร์ที่พบเห็นเฉพาะจากรถกระบะ หรือจากรถแท็กซี่ ทั้งนี้เพราะการกระทำเช่นนั้น นอกจากจะทำให้สามารถเห็นถึงลักษณะการใช้สติ๊กเกอร์ของคนเฉพาะกลุ่มได้อย่างแท้จริงแล้ว ข้อมูลจากการใช้สติ๊กเกอร์ในครั้งนี้ ยังสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิตของคนในกลุ่มนั้น ออกมาได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย